

ELŐFIZETÉS:
Egész évre . 6 ft.
Fél évre . . . 3 ft.
Negyed évre 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét
illető küldemények a
szerkesztőnek, anyagiak
a lap tulajdonosnak kül-
dendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DÍJ:
egy 1 hasábos petit sor 10 kr.,
többszöri hirdetésnél olcsóbb.
Nyiltér sora 25 kr.
Bélyegdíj minden hirdetésnél
30 kr.
A hirdetések Bittermann
Nándor könyv- és könyv-
módjában és a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

Előfizetési felhívás

„BÁCSKA” XX. évfolyamára.

Itt van ismét az új év; a mult idők sötét sirjába újlag eltemettünk egy esztendő. A le-
tűnt évek záró kövénél s a jövő esztendő kü-
szöbén kötelességünknek tartjuk őszinte köszö-
netünket kifejezni olvasóinknak, a kik szives
támogatásukkal szerencsételtették lapunkat.

A közönség részéről ez évben is a régi
jóindulatot tapasztaltuk és a közönségnek ez a
jóindulata, elismerése a legszebb elismerés, a
mely bennünket, a sajtó szerény munkáit érhet.
Jele ez annak, hogy a közönség méltányolja
törekvéseinket és megérti intencióinkat; jele
annak, hogy egyetért velünk, elveinket megosztja
s a mindig csak a jóért, szépért és nemesért
munkálkodó tollunknak minden vonását rokon-
szenvvel kíséri.

És a midőn a multban tapasztalt támogatásért
őszinte köszönetünket fejezzük ki, a jövőre vo-
natkozólag egyuttal ismételten bizalommal fordul-
unk olvasóinkhoz.

Lapunk irányát ismertetni fölösleges; ismeri
azt mindenki s ép azért csak azt hangsúlyozzuk,
hogy a régi elvekkel, a régi ambícióval óhajtuk
továbbra is szolgálni a közvéleményt.

Reméljük, hogy az a barátság, a mely 19
éven át összekötő kapcsot képezett lapunk és a
közönség között, a 20-ik évfolyam alatt még
szorosabbá fog fűződni.

Előfizetési feltételek:

Helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve:

Egész évre . . . 6 frt.
Fél évre . . . 3 frt.
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr.

Neptanítók számára:

Egész évre . . . 4 frt.
Fél évre . . . 2 frt.
Negyed évre . . . 1 frt.

Előfizetési pénzek **Bittermann Nándor**
és fia könyv- és könyvmodjába küldendők.

Bánffy ujévi beszéde.

Zombor, 1897. január 4.

Ritka érdeklődéssel várták az ország minden
politikai körében a miniszterelnök szokásos ujévi
nyilatkozatát. A feszült várakozás legelőször ellen-
zéki lapokban és körökben mutatkozott és innen
átment néhány kormányparti ujságba is, melyek
mind tudtak valamit arról beszélni, hogy báró
Bánffy a legutóljára tartott miniszteri tanácskozás
elől terjesztette ujévi beszédét és e körülményből
következtesen egy rendkívüli, sőt részben szen-
zációs tartalmat olvastak ki előre a szokásos
miniszteri beszédből.

Belátásos politikusok azonban nagyon jól
tudták, hogy a miniszterelnök beszéde az adott
körülmények közt nem foglalhat magában mást,
mint a szabadelvűpárt politikai programjának
parafrazisát és a felszólítást, hogy a párt tagjai
ragaszkodjanak hiven és következetesen e pro-
gramhoz.

A munka és az együtteség e szellemétől
volt áthatva a szabadelvűpárt elnökének, báró
Podmaniczky Frigyesnek a beszéde, a ki a meg-
indultságtól reszkető hangon ünnepelte a szabad-
elvűpárt feltétlen sikerét és nagy győzelmét és
a párt tömörségére és egyetértésére való utalással
végzett a kételkedőkkel és zsémbelőkkel.

Hasonló szellem lengte át azokat a szavakat,
melyeket Bánffy miniszterelnök, körülvéve a ka-
binet minden tagja által, Láng Lajoshoz, a párt
szónokához és magához a párthoz intézett. És
a ki látta a szép jelenetet, mint siettek a rend-
kívül nagy számban megjelent képviselők egyen-
kint mindegyik miniszternek legjobb szerencse-
kívánataikat kifejezni, annak okvetlen el kell
ismernie, hogy ez a kabinet igen nagy népsze-
rűségnek örvend, melyet a miniszterek eddigi
áldásos működésük, önfeláldozással teljes munka-
kedvük által és rendkívüli államtérftai képessé-
güknél fogva becsülettel megérdemltek.

A miniszterelnök beszéde, a mi a földolgot
illeti, két fontos kérdéssel foglalkozott: egyik volt
a kiegyezés Ausztriával, a másik a közigazgatás
államosítása. A kiegyezésre vonatkozólag kijelen-
tette báró Bánffy, hogy a párt nagyságára és
erejére való hivatkozással nem fognak jogtalan
követelésekkel előállni, mert ennek a létezésünkre
és jövőnkre nézve oly rendkívül fontos szerző-

désnek egy irányban sem és semmi módon sem
szabad sértenie a magyar állam érdekeit, más-
részt pedig nekünk sem szabad olyat követelnünk,
a miben nincs igazunk, mert a kötetendő szerző-
désnek semmi körülmények közt sem szabad azt
a jelleget magán viselnie, mintha ajándékot kap-
tunk volna. Bizonyosval sikerülni fog a helyes
határvonalat megtalálni, a mely biztosítja ugy
Magyarország érdekét, mint a monarchia fenn-
állását, mert csak így fogjuk Deák Ferenc szel-
lemében az ő művét végrehajtani és biztosítani.

A mi a közigazgatás államosítását illeti, tud-
valevő, hogy ez már egyszer tárgya volt a kép-
viselőház tanácskozásainak, de akkor a kedvezőtlen
viszonyok és a párt számbeli gyöngesége me-
nehezítették annak keresztülvitelét. Kelet és
nyugat között az elválasztó vonalon állunk köz-
igazgatásunkban, a nyugat követelményeire kell
figyelemmel lennünk és a kelet hagyományait
semmiesetre sem szabad megtagadnunk. Oly köz-
igazgatást kell létesítenünk, mely minden pol-
gárnak, gazdagnak ugy, mint szegénynek, meg-
adja a jog és igazság teljes mértékét és e mellett
semmiképp sem sérti az önkormányzati jogot.

A szabadelvűpárt működése és a szabadelvű
politika mindenekelőtt azt a nagy sikert érte el,
hogy azelőtt ily mértékben soha nem létezett
egyetértést idézett elő király és nemzet között. A
mult sikerei biztos garanciáját képezik a jövő
munkájának. Ezt azonban csak akkor lehet elérni,
ha a szabadelvűpárt bizalmában egyesülten és
szolidárisan találkozik a kormánnyal abban,
hogy a koronához való ragaszkodásnak és hű-
ségnek, az odaadással teljes munkálkodásnak a
nemzet érdekében — kell alapját képeznie a
kormányprogramnak.

A miniszterelnöknek igen szépen előadott
beszédét véget érni nem akaró éljen kiáltások
kísérték és nem kételkedünk, hogy a beszéd az
egész országban jogos meglegedést keltett.

A közigazgatási reformjavaslatok. A
vármegyei, városi és községi közigazgatás reformjára
vonatkozó ama törvényjavaslatoknak az első, ugyneve-
zett előadói tervezete, a melyeket az országgyűlést me-
nyitó trónbeszéd felsorolt, immár elkészült a belügy-
miniszteriumban. A miniszter még ez év tavaszán köz-
fogja tétetni ezeket a tervezeteket, hogy az érdekeltek-
nek, valamint a szakköröknek is módjukban legyen
azok részleteivel foglalkozni, mielőtt a tervezetek vég-
leges törvényjavaslatok formájába öntve, körülbelül ez
évek őszén a képviselőház elé kerüljenek.

A „BÁCSKA” tárcája.

VÁZLATOK INDIÁRÓL.

Irta: Latinovits Géza.

(Folytatás.)

A hindu népszokások közt, minden bizonynyal,
érdeket kelt a halottegetés, melyet vallásuk ir elő. Erről
már sokat írtak és igen ismeretes dolog, de itt csak a
közvetlen benyomásokat akarom vázolni. Indiában, hol
a népesség tulnag, ott ezen szokás egészségi szempont-
ból igen üdvös, de viszont nem lehet eltagadni, hogy
az egész eljárás visszataszító és a kegyeletet sérti.

Alkalmam volt a legnagyobb és legnevezetesebb
égetési helyen a hulláégetést néhány lépésről láthatni.

Benaresben — a szent városban, a Ganges partja
melletti dombon — hová még távoli vidékekről is el-
hözözték a baldoklókat és a súlyos betegeket, hogy ham-
vaikat a Ganges hullámaiba szórják.

A hindu erősen meg van győződve, hogy ha a
beteg a szent folyóba merítik néhányszor, az biztos
felgyógyulást okoz. Megtörténik, hogy a jóakaró rokonok,
különösen az idősebb betegeket, kelletlenül hosszabb ideig
mártogatják és ezzel egyszer-mindenkorra kigyógyítják.

A benaresi égető helyen ottlétemkor tíz máglya
emelkedett, részint már hamvadtak a hullák, részint
akkor gyújtották fel a fahasábokat.

A dombon még sok hulla hevert, ezekre csak
később kerülhetett a sor. Felotte kellemetlen benyomást
keltett a processus, míg a hullák elhamvadtak. A máglya
füstje, a rábintett illatos szerek, valamint a test egészé-
ből származó szag oly sajátságos és kellemetlen illatot
terjeszt, melyet napokig érezhetni.

A látvány visszataszító, midőn a test az égés folytán

össze-vissza görbitül és mozogni látszik. Különösen egy
holttest okozott borzalmas jelenetet, az égő hasabok
megcsuszak és a hulla álló helyzetbe jutott, a közel
álló brahmin elővett egy póznát és azzal elkezdé az
égő test koponyáját ütögetni, valószínűleg azért, hogy
azt ismét fekvő helyzetbe hozza. Szerencsére az ott levő
rokonok közbeléptek a kínos jelenetnek.

A benszüllöttek megszokták az ilyen jeleneteket és
hidegvérrel nézik, de a hozzá nem szokott idegenben
háborzongató érzést kelt.

Indiáról tárgyalva, lehetetlen a parsirkól meg nem
emlékezni. Ezen Perzsiából kivándorolt néptörzs, vallását
és szokásait évszázadokon át hiven megörzö. Azon idő-
ben hagyták el hazájukat, midőn a mohamedánok betör-
tek Perzsiába és ott tűzrel, vassal terjesztették a mo-
hamedán vallást. Ekkor számosan vándoroltak Indiába és
ott új hazát leltek. A parsikat azonnal meg lehet ismerni
jellegzetes keleti typusra való vonásaikról, továbbá a
hegyes süvegről, melyet csakis ők hordanak. Ott azon
szerepet játszik, mint nálunk a zsidók. A kereskedelem,
a pénz nagy része kezükben van, igen élelmes, szorgal-
mas és takarékos nép. Bombayben laknak a legtöbben,
a virágzó és régi üzletek a kezeikben vannak. Ha az
ember esténként a tengerparton sétál, százával látja
őket a tenger szélén állni, a leáldozó nap felé fordulva,
ahhoz imádkoznak.

A földet is szentnek tartják, ép ezért a parsi holt-
testeket nem temetik a földre, hanem kerek tornyokba
helyezik, hol a dögkeselyűk néhány óra alatt szétszedik
a hullát. Megtekintem a Bombay mellett fekvő tornyokat.

Három nagy kerek épület áll ottan, egy kisebb
az öngyilkosok számára. Belsejébe még maguk a hívők
sem hatolhatnak be, hanem a papok közül az erre ki-
választottak helyezik el a hullát.

A tornyokon fedél nincs, belseje lejtősen van
építve, a közepén mély kut, mely a tengerrel áll össze-
kötötésben. A legfelső sor a férfiaké, a középső a nőké
és a legalsó a kisdeteké. Alighogy elhelyezik a holt-

testeket, a tornyok körül tanyázó dögkeselyűk elvégzik
a többi. A csontok és a vér lefoly a kutba. Az egész
eljárás nincs hivatva a kegyeletet emelni és felette un-
dorító. A dögkeselyűk nagyon kímélve lesznek, jaj
annak, ki bár egyet is lelőni merészelné!

A Brahma vallás rendkívül józan és célszerű in-
tézkedéseket tartalmaz, de azért sok tekintetben elfajult.
Különösen visszataszító némely állat imádása. Több he-
lyen létezik tehát és majomtemplom, hol ez állatokat
bízalják és tisztelik. Magam is láttam több ily templo-
mot. A hinduk a metampszichózisban hiven, innét van
az állatok tulságos kíméléte; nem tudhatják, nem-e la-
kozik valamely östök lelke lóban, tehénben vagy egyéb
állatban. Az mindenesetre nagyon okserű, hogy hus-
eledellel nem táplálkoznak, mi e klima alatt felette
káros hatású.

Az állatok védelmére van egy eredeti intézmény
Bombayben, az ugynevezett „Pindsra Pool”. Ezt egy
dusgazdag hindu alapította azon célból, hogy oda a beteg
vagy kiöregedett állatokat elhelyezték és táplálják.

Azon embertelen szokás, hogy az elhalt férjekkel
együtt az özvegyeket is elégecsék, néhány év óta tel-
jesen megszűnt.

Az angol kormány igen szigorú rendszabályokat
alkalmazott e barbár szokás ellen és mégis igen hosszú
idő kellett, míg arról a népet leszoktatta.

A vallási fanatizmus a legnagyobb fokot éri el a
fakiroknál. Ezekről igen téves fogalmak uralkodnak
nálunk, mert sokan azon véleményben vannak, hogy a
fakirok kigyóbüvölésével és misztériózus dolgokkal fog-
lalkoznak, pedig ez nagy tévedés. Az indiai fakirok nem
egyebek, mint olyan emberek, kik teljesen lemondtak
az élet örömeiről, rubátlanul járnak, testüket hamvra
bintik be és abból élnek, mit uton-uttfélen összekoldul-
nak. Egész életüket szabad ég alatt töltik. Sokan akad-
nak a gazdag emberek közül, kik vagyunkat szétoszt-
ják a szegények között és beállnak fakirnak. A tulzók
még fogadalmat tesznek a test sanyargatására, mit hiven
meg is tartanak. Találkoztam olyannal is, ki megfogadta,

A borhamisítás meggátolása. A földmívelésügyi miniszter megkezdte a tárgyalásokat a kereskedelemügyi miniszterrel a mesterséges borok készítésének és forgalomba hozatalának tilalmazásáról szóló törvény végrehajtási rendeletének módosítására nézve s miután vele e tekintetben megállapodásra jutott, megbízta Lónyay Ferenc miniszteri titkárt a rendelet módosításának kidolgozásával. Az ekként elkészült tervezetet a földmívelésügyi miniszter az érdemleges javaslat további előkészítése végett egy szűkebb körű értekezlet elé terjesztette, amely értekezleten a kereskedelemügyi, belügyi, pénzügyi, igazságügyi és természetesen a földmívelésügyi miniszterek képviselőin kívül néhány meghívott borteremelő és borkereskedő is részt vett. A javaslat ezen házi értekezlet tanácskozásainak eredményéhez képest átdolgoztatván, további tárgyalásra külön nagy értekezlet elé fog terjesztetni, melynek határozatához képest a kormány esetleg megfontolás tárgyává teszi a mesterséges borok tilalmazásáról szóló törvény revíziójának kérdését is.

A város érdekében.

— Értekezlet Schlaggerter Gyula polgármesterénél. —

Schlaggerter Gyula polgármester december hó 31-én d. u. 3 órára a városi törvényhatósági bizottsági tagok nagy részét bizalmas értekezletre hívta össze. Az értekezletnek célja az volt, hogy több a várost érdeklő fontos ügyet megbeszéljenek.

Schlaggerter Gyula polgármesternek eljárását ösztönözni kívánjuk s a leghatározottabb mértékben helyeslésünket fejezzük ki fölötté. Városunk nagyon sok tekintetben reá szorul a reformokra; minden téren szükség van újításokra és alkotásokra, ha lépést akarunk tartani a többi városok modern fejlődésével. És nagyon helyes dolog, ha valamit tenni akarunk, hát előre megbeszéljük a teendőket; megvitátjuk jól az ügyet, megegyezésre jutunk s közös erővel igyekezünk a terveket keresztül vinni. Ez az irány vezethet csak arra, hogy a jövőben nem fogunk mindig csak tervezni, hanem tenni és alkotni is.

Schlaggerter Gyula polgármester több megoldásra váró kérdést terjesztett az értekezlet elé. Elsősorban a városháza átalakítása került szóba. Örvedetes jelenség, hogy ezt az ügyet az illetékes tényezők komolyan tárgyalják. A mi városházánk nemcsak hogy nem felel meg a rendeltetésének, hanem még szépészeti szempontból is sokban kifogásolható. Reá férne arra az ódi épületre az alapos tatarozás illetve átalakítás. Az értekezlet tagjai mindnyájan elismerték az átalakítás szükségességét, csak a kivitelre nézve voltak a nézetek eltérők. Szondy Mátyás nagyszabású átalakítást óhajt eszközölni és pedig akkora, hogy egy emelettel bővítsék az épületet. Koczkar Zsigmond a városháza udvarát kívánja beépíteni. Többen szólottak még a kérdéshez, részben Szondy és részben Koczkar javaslatát pártolva. A Koczkar Zsigmond terve finánciális szempontból kétségtelenül előnyösebb, de a mi nézetünk szerint csakis a gyökeres — bár költséges — átalakításnak van jogosultsága.

Szóba hozták az utcai járdák miserális állapotát. A polgármester igen helyesen azt fejtette ki, hogy ő csakugyan szükségesnek tartja, miképp a járdák egyöntetűen alakításának át. Az értekezlet egyhangulag az aszfaltjárda létesítése mellett nyilatkozott.

A gabona-piac áthelyezésének kérdésénél

hogy életében többé egy szót sem beszél. Nem volt rá eset, hogy ily fakir megszegte volna a fogadalmat.

A nép előtt rendkívül nagy tiszteletben állanak, sőt szentként tisztelik, tömegesen keresik fel őket, tanácskérésekkel ostromolva. Jelenleg a legkiválóbb ezen fakírok közül Benaresben tartózkodik. Az angolok Hoolumannak hívják, hindu neve Miua Bahadurana. Ezen emberhez a birodalom minden részéből tódulnak a hívők véleményét kikérni és beszédeit hallgatni. Magam is felkerestem őt. Tágas kert az otthona, annak közepén van egy emelkedett hely, ott trónol a szent férfiú. Akkor is őb szaz hindu csoportosult körülötte.

Intelligens vonású öreg ember, szeméből értelem és tűz sugárzik. Tolmács segítségével beszélgethettünk, mert a hindusztáni nyelven kívül mást nem értett. Igen barátságosan és alázattal fogadott, mint az egy szent emberhez illik. Kérdéseinkre rendkívül okos és értelmes feleleteket adott, sőt határozottan sok életbölcesség foglaltatott azokban. Kérdezősködött hazánkról, de természetesen Magyarhonról fogalma sem volt, midőn az ausztriai és magyar birodalmat említett, Ausztriáról már sejtett valamit. Némethonról határozott tudomása van, sőt Vilmos császárt és Bismarckot is felemlíté, kiket igen nagyra becsült. A hívők már életében szobrot emeltek a szent embernek a kert egy pontján.

Lépten-nyomon talál az idegen, ugynevezett, büvész, de ezek valamely rendkívül dolgot nem igen mivelnek. A legtöbb közöttük a kigyóbüvész, de az sem oly veszedelmes mesterség, mint hitesztelik, mert a kigyónak mérgefogait kiszedik. Az alvó fakir a magból néhány perc alatt fát keltő büvész, a testét szurkáló hindu; de mind csak szemfenyvesztés, ennek nyitjára lehet jönni.

A kiket láttam, azok közül egyik sem felelt meg a nagy várakozásnak, melyet hozzájuk fűztem.

(Folyt. köv.)

Koczkar Zsigmond azt a nézetét fejezi ki, hogy miután a piac áthelyezése mélyen sérti a magán érdekeket, ne tárgyalják jelenleg az ügyet. Bár Grüner Samu igenis tárgyalandónak tartja az ügyet, mindazonáltal az értekezlet e dolog fölött többet nem tanácskozott. Mi is tiszteletben tartjuk a magánérdekeket, de úgy tudjuk, hogy a magánérdeknek mindig el kell törpülnie a közérdek mellett, már pedig a gabonapiac áthelyezése határozottan közérdek.

Egyhangú véleményben voltak az értekezlet tagjai a színház kibővítésének kérdésében. Többen szólottak a felvetett kérdéshez s mindnyájan elismerték, hogy a közönség mindinkább növekvő igényeihez képest a színházat meg kell nagyobbitani. Örülünk, hogy ez a kérdés ilyen komoly alakban már egyszer szóba került. A színház csakugyan oly kicsiny már, hogy megnagyobbítása elkerülhetetlen. Nagyon szeretnénk, ha ez a kérdés folyton napirenden maradna s ha rövid idő múlva már kész tervekkel lépne elő a városi tanács.

Még a zombor-csonopai utnak kiépítéséről volt szó. Igen üdvös dolognak tartják ezen ut kiépítését s a polgármestert felkérlik, hogy a szükséges intézkedéseket tegye meg.

A vitákban igen élénk részt vett városunk népszerű képviselője, Széchényi József, a ki minden egyes kérdésnél komoly érdeklődéssel szólalt fel.

Az értekezlet befejezésekor Schlaggerter Gyula szívélyes szavakban köszönte meg a bizottsági tagok megjelenését s kijelentette, hogy az elhangzott véleményeket tanulmányozni fogja.

Arcképleleplezés.

Lélekemelő ünnepségnek volt tanuja folyó hó 4-én a „Vadászkürt” nagytermében egybegyűlt nagyszámú és díszes közönség. Dr. Spitzer Mór és neje arcképet leplezték le és adták át a helybeli zsidó hitközség kiküldötteinek, hogy az emberbaráti nemes érzelmeikről is ismeretes ur és urnő arcképe a zsidó hitközség tanácskozási termék díszítés és buzdító példaképe legyen. A pompásan sikerült képeket Barabás Maszák Hugóné budapesti művész festette.

Dr. Fischer rabbi bevezető szavai után küldötték az ünnepeltékért és pedig dr. Spitzer Mórné urnőért Szilágyi Mór, Bárány Lipótné és Schlieszer Sándorné urnők, dr. Spitzer Mór urért Szilágyi Mór, Bruck Adolf és dr. Molnár Gyula urak.

A nemsokára megjelent ünnepelték nagy lelkesedéssel fogadták. Majd a csinosan díszített emelvényről szólni kezdett dr. Grüner Samu, a zsidó nőegylet megbízásából (beszéde közben felvonták a leplet az ügyesen decorált arcképekről s előtűnt a kitűnő férfiú és urnő általánosan becsült alakja) s a következő klasszikus beszéddel üdvözölte Spitzer Mórné urnőt:

„M. t. ünneplő közönség!

Nem csupán az igazságosság, de a nemes kötelesség jellegét viseli magán az, hogy a közelet azon, kebeléből kiemelkedő egyéneket, a kik a társadalmat, fontos, áldásos feladatainak teljesítésében, képességeik és földi javaik arányában támogatják, tisztelettel, elismeréssel és becsüléssel veszi körül.

Ha azután az egyén érdeme az emberbaráti kötelesség szokásos mértékét meghaladja, ha egy egész emberöltőt át teljesített közhasznú munkásság, az ez irányban támasztható igényeknek feltülemkedik, ugy a társadalom, vagy a közvetlenül érdekelt közelet, a tisztelet adóján kívül, elismerését, halálját, maradandóbb külsőbe is öltözteti, olyanba, mely már a polgári erény jutalmát képviseli.

Az emberbaráti erény ily kivételes megtisztelésének kegyeltes ünnepe ez, a melyre mi ma összegyűltünk, s a melyre mi önök, m. t. hölgyeim és uraim, megbivni bátorodtunk, hogy egyrészt a mi emelkedett, a mi halás érzéseinknek tanuivá, az igaz érdem elismerésének részeseivé lenni, — másrészt, hogy nagybecsű megjelenésük által ezen ünnepünk erkölcsi jelentőségét emelni kegyeskedjenek.

Kettős ez a mi mai ünnepünk! Engedjék meg, hogy a zombori izraelita nőegylet részéről nyert tiszteletből kifolyólag, én az ünnepelt urnő felé fordítsam nagybecsű figyelmüket.

Hölgyeim és uraim! A zombori izr. nőegylet elnöke, dr. Spitzer Mórné asszony az, a kire ez egyet csak a halának napról-napra fokozódó érzetével gondolhat, a kinek nemes alakja az egyesület 25 éves emberbaráti működésén, mint a szövetség átviláglik, s a kinek áldott szíve, nemes gyöngédsége, az egyesület által végzett szeretet-munkájának minden mozzanatában benne lüktet.

Vezértényező volt a zombori izr. nőegylet életrehozásában, vezetője, elnöke, annak keletkezésétől, mind e mai napig.

Vezeti, igazgatja az egyesület áldásos működését a részvét munkájában, az igaz könyörtelen szellemében 25 esztendő óta vezeti úgy, hogy a mig nemes példadása, jótékonyága az egyesületben benn, a jócselekedet terén állandóan versenyt ébreszt és tart fenn, addig künn, egyéniségének varázsa, a társadalom szélesebb rétegeinek áldozatkészségét is megszerezni és biztosítani tudta.

Csak így volt elérhető az, hogy a zombori izr. nőegylet ma már az a virágzó, az a gazdagon gyümölcsöző fa, melynek termékenységét, áldását eddig is annyi felsegélyt halála dícséri.

A bizalom által reá ruházott állásából folyólag ő az, a kinek részvételével lélekkel meg kell határozni a szomorú eseményeket azok között, a kik, gyakran kulcsolt kezekkel, segítségért, alamizsnáért esedeznek, ő az, ki szíve jóságos sugallatát követve, a sors üldözöttjei, elhagyottjai között, az egyet segélyeit havonként kiosztja; aggódó lélekkel ügyelve, hogy köny felzárítatlan, szükség kielégítetlen ne maradjon, hogy az éhező kenyérhez, az elhagyott hajlékhoz, a ruhátlan ruházathoz jusson;

— s mindezt azzal a gyöngédséggel végzi, hogy a fölsegélyt ne érezzen soha se szegényt, se megaláztatást, se a gondviselésben vetett hitét el ne veszítse.

Nagy, nehéz, de nemes feladat, melynek szolgálataiban ez az alak soha ki nem fáradt.

A jócselekedetek fényében ragyogó alakok közé méltán sorozható a zombori izr. nőegylet örökös elnöke, a ki magát érdemessé tette arra, hogy nevét kegyelettel emlegessük, s a ki lényében, teljesítéseinek nemességében tartalmaz elég erkölcsi erőt, hogy kortársait, de az utódokat is, nemes példájának követésére indítsa.

De nem folytatom! Hiszen a tér, a melyen az ünnepelt lelki nemessége érvényesült és érvényesül — a könyörtelen világa, a jócselekedetek erkölcsi természet, de az ünnepeltnek mindannyiunk által jól ismert szerénysége egyaránt arra kötelez, hogy őt, — e bár megérdemelt, de — a szembe való magasztalás nehéz helyzetével sokáig kitűzdeni ne engedjük.

A midőn tehát a zombori izr. nőegylet fekkölt lelkitűtő elnökének, az egyet által halála jeléül megfestetett arcképet, megbízatásomból képest, a zombori izr. hitközségnek átadom, kérem főtisztelendőségdet, miszerint azt a zombori izr. hitközség részére átvenni és annak kegyeltesen gondját viselni sziveskedjék, úgy, miképp az ünnepeltnek vonásai, alakja, emlékezete, példája, a jövőben nemzedékekben is, a jótékonyág gyakorlására, a szeretet munkájára serkentően, felekezettünk emberbaráti kötelességeinek hű teljesítésére sugaljon akkor is, a mikor mi, a mulandóság törvényei szerint, már nem leszünk.

Nagyságos asszonyom! Fogadja a zombori izr. nőegylet mély hálójának ezen kegyeltes megnyilatkozását azzal a szeretettel, a melylyel az egyesület emberbaráti érdekeit 25 éven át, oly odaadással gondozta. — A mindenható áldás kísérje és kegye tartsa meg áldásos működésében sokáig!

Ezután dr. Bruck Ármin, a zsidó hitközség megbízásából beneventálta dr. Spitzer Mór urat, szép szavakban ecsetelvén az érdemekben gazdag férfiú sikeres tevékenységét, a magyar hazafiság fejlesztése, a zsidó hitközség megszilárdulása körül és a jótékonyág terén.

Erre dr. Fischer rabbi mondott beszédet s lendületes szavak kíséretében vette át az arcképeket, ígérvén, hogy azokat, személyesítők érdemeihez képest, hiven meg fogja őrizni.

Ezután az ünnepély véget ért s az összes jelen voltak siettek személyesen is üdvözölni az ünnepeltet.

Végeredmény.

I.

Eddig írott egészségügyi cikkeimből vörös fonálként buzdók keresztül annak nyílt és hallgatag kijelentése, hogy az emberi szervezet egészséges fejlődésében a betegségek áldásos ellenhatásokként szerepelnek. A közelet tapasztalatain és tényein alapuló ezen igazságot még egyéb élet- és természettanulmányok is támogatják.

Bármerre tekintünk is világegyetemünk tevékenységi körében, ennek minden egyes tüneménye a természetes egyensúly felé való törekvéstől ad tanulságot. S habár az ezt kísérő erőfeszítés néha áldozatokkal követel is, mégis minden tényében a közjó, a közérdek elengedhetetlen törvényeinek érvényesülését látjuk, mely a vallási alapelveken is kifejezést nyer.

Igy tudjuk az Isten hatalmát az alvilág fedelmei felett; a Hadur legyőzi Arimánt; de még a kezdetleges vallásokban is a jó szellem hatalmasabb a rossz szellemnél.

Az élet alapját biztosító örökös mozgás törvényeinek hatása és a szilnetnélküli anyag átalakulások tényei egy szakadatlan küzdelem képét tárják szemünk elé, mely az elemek egymás feletti tulsulya vergődését akadályozva, a tulsuly káros hatásait ellensúlyozza. Ha pedig ideig-óráig még is valamely tulsuly érvényre jut, akkor azonnal nyomába lép az áldozatokat követelő erőszakos ellenhatás is.

Ez a törvény mindentűt és mindenben, a hol és amiben a létfontartó erő és a mozgási képesség alapfeltételei meg vannak, feltétlenül érvényesül!

Közönséges példákkal élve, a kisajított szőlő nedvől eltartható tiszta bort csak kedvező körülmények között végbement és természetes lefolyásában meg nem gátolt tökéletes erjedés után kapunk; a tapasztalt lótlajdonosok nem sok reményt kötnek azon lovaikhoz, melyek csikókorukban az e korrall járó betegségben nem mentek keresztül és a gyémánt — ez a drága szén is, — megköveteli a képződéséhez szükséges hőfokot.

Világunk végéről leirt elméleteikben a csillagászok, metereológusok és geológusok kifejtették, hogy napunk melege fogy, légkörünk a jégsarkok területének terjedésével mindinkább ridegebb, zordonabb válik, mely földünk központi melegének csökkenéséből ered. Ezek maguk után vonják a vegetáció és az állati élet fokozatos átalakulását is!

Régieknek kivészése mellett a soha véget nem érő anyag átalakulások folytán eddig ismeretlen növények, állatok, infuzoriák, gombák stbik keletkeznek, melyek szervezeti életüket is táplálkozás és életműködésük révén szintén befolyásolják. Mivel pedig magunkat a világegyetemről — melyben élünk kell, — nem izolálhatjuk és mert a bomlási termények szaporodásával ezeknek káros atomjai is terjednek, azért szervezettünk is következetesen inficiáltatik.

Ámde a létfontartó erő szabatos működése egyensúlyának megzavarását ezen hivatalan elemek által el nem tűrhetvén, erejéhez képest ellenhatásait érvényesíti. Ekként jönnek létre a szervezeti élet zavarai: a betegségek, melyek nem egyebek, mint a szervezeti élet önfentartási törekvéseinek nyilvánulásai.

Ezeknek mikénti lefolyása lényesen függ az életerő nagyságától és attól, hogy a kóranagy hol keresi és találja meg kitérésre kedvező talajt. Elegendő életerő mellett a betegségek — miként ezt a kelevények, ótvár, koszmó s ezekhez hasonlóknál tapasztalhatjuk, minden segély és káros utóhatás nélkül önönmaguktól szűnnek meg, ellenszétben az életerő segélyére kell sietnünk, a mely segélynyújtásnak módja képezi a jelen gyógyjeljárás megsebezhető Achilles sarkát!

A mai gyógyjeljárás hivatott képviselői összes erejük, tudományok, tehetségük és tevékenységüket mindenkor csakis az okozatok: a betegségek lényege, állaga és ellenszereiknek felismerése és kútatására fordították s ehhez képest állapították meg a követendő gyógyjeljárás útját.

Levelezés.

O-Kanizsa, 1897. január 1.

(Uj tanító-egylet, pásztorjáték, tisztújítás, fősztaligabíró ünneplése.)

Ismét elmúlt egy év, ismét elmúlt egy szaka az időnek, mikoron az ember mulandóságának érzetében — miként a vándor a határkőnél megáll s visszanez: hogy mily tájat hagyott hátra s vajjon mily virányok mosolygának rája a kétes messziségből; én is megállok a vándorral s bizván a jövődönék sivatag homályát az Istenség vezető kezére, szemlélem az aligmultat O-Kanizsának életében.

Lássuk előbb a kulturális életet. A község lakói számának szaporodása arányában megokasultak az óvónői és elemi isk. tanítói állások, bár még nem annyira, hogy az kielégítőnek volna mondható; polg. fiúiskola létesítették 4 osztályal, mely jó tanerőkkel ellátva bivatásának magaslatán áll; iparos tanonciskola létesítették 10 évvel ez előtt (melynek tanítói azóta nem bocsájtattak választás alá a min. utasítás rendelkezéseinek ellenére); ma-holnap gazdasági irányu ismétlő iskolánk is lesz, tehát iskoláknak épen nem volnánk hiányában, hanem a különböző irányu törekvés, egymás működésének nem teljes ismerése majdnem annyit kasztot hozott létre, mi következményeiben semmiképp sem mutatkozott üdvösnek. Ennek a tudata szülte Singer Jakab veterán kartársunk gondolkodó agyában azon eszmét, hogy tollat ragadva lelkes felhívást intézett az óvónők s tanítóknak, gyülekezésre, tömörítésre buzdítván őket; meg is lett fardozásának gyümölcse, december havában O-Kanizsának összes óvónői, elemi s polg. isk. tanítói — több mint 30-an megalakították az „O-Kanizsai tanító-egylet“-et, gondoskodván kellő számu alapító- s pártoló-tagokról, melynek szép hivatása leend az egyöntetű s céltudatos működést meghonosítani, a tanügyi előbbre vitelét lehetőleg munkálni s a közéletben is minden nevezetesebb mozzanatot figyelemmel kísérni, ünnepeket rendezni stb.

Részben összefügg ezzel, de megkülönböztetve figyelemre méltó, hogy az ó-kanizsai róm. kath. tanítók Márton Mátyas plébánossal az élükön a magasabb osztályok növendékeinek közreműködésével dec. 25-én, 28-án s január 1-én a kalocsai tanítók árvaházának — s mint értesülők részben az „O-Kanizsai tanító-egylet“- javára igen szép sikerrel előadták a „Bethlehem“-c. pásztorjátékot, mely azon kívül hogy a közönségnek kellemes szórakozást nyújtott, 100 frtnál több tiszta jövedelmet is adott, miből tehát jelentékeny segélyt kap egy az árvaház alap, mint az ó-kanizsai tanító-egylet.

Nem kevésbé fontos a dec. 29-én lezajlott elöljárósági választás, melynek akként való megtörténte mélyebb okokra vezethető vissza, nevezetesen a (többek közt) a könnyelmű gazdálkodásra. A még rövid idővel ez előtt 120,000 frt évi jövedelemnek örvendő község ma-holnap pótdadót lesz kénytelen kivetni, annyira tömrekettené pénzügyeit a meggondolatlanul folytatott építkezés. Így a népkertben, a semmiféle képzettséggel nem bíró kertész számára kastélyszerű lakást emeltetett; ugyanide 30 ezer forintos vígadó, 2 ezer frtos csészáz stb. építetett, vagyis néhány év alatt népkertünkre 50 ezer frt dobattott ki legalább. Ennyiből könnyű fogalmat alkotni az egyebekben követett gazdálkodásról. Ezek miatt a lakosság bosszat esküdtött s a képviselőválasztáson kibuktatott mindenkit, kinek az ilyekben része volt. E boszu a dec. 29-én megejtett elöljárósági választáskor elemi erővel tört ki, mert a legnagyobb erőfeszítések dacára is az összes eddigi elöljárók mellőztettek s az újjongó nép örömrivalgással éljenzte szeretett fősztaligabíróját dr. Mikosevits Kanutot, ki teljesen pártatlan álláspontot foglalt el.

A reggeli 9 órától esti 7 óráig szakadatlanul a legszebb rendben lefolyt szavazásnak a következő eredménye lett: Községi I. bírónak Popovits György, II. bírónak Apró János, házipénztárosnak Tóth Lukács, adópénztárosnak Losonc János, városgazdává Bakai János, tanácsbeliakké Hlavinka József, Solti József és Szabó Sándor választották meg óriási szótöbbséggel, kik ugyanakkor a hivatali esküt a fősztaligabíró kezébe le is tették. Dr. Mikosevits a megválasztott elöljárósági tagokhoz szép s magvas beszédet intézett, különösen figyelmeztette őket, hogy sohasem téveszessék szem elől, hogy ők vannak hivatva a közérdekeket önzetlenül szolgálni s hogy ők vannak a népért, nem pedig megfordítva.

A választás befejezése után a képviselőtestület, az új tisztviselők s választópolgárok — összesen 100-an — a fősztaligabíró tiszteletére a Krauner-szállodában bankettra gyűltek össze, melynek folyamán ósi szokás szerint a toasztok árja is megeredt; elsőnek Mucsi György szabadkai takarékpénztári vez. titkár szózatot fel s a választást oly ritka tapintattal és lelkiismeretes igazságossággal vezetett fősztaligabíró dr. Mikosevits Kanutra emelte poharát; a főbíró a közs. képviselőtestülettel, Szabados Pál bitoktató dr. Mikosevitsre, a főbíró a közs. örömeiben résztvevő jelenvolt népszerű orsz. képviselőre Bezerédy Pistára, Bezerédy a választó polgárokra írtett poharat. Később szót emelt még Herz Ede, dr. Róxer orvos, Popovits I. bírónak, Márton M. plébános, Apró János II. bírónak, Kossányi állatorvos stb. s utóbb arvizként szaporodtak a beszédek, mert alig volt a társasvárosának részese, ki legalább egy dicitót meg nem eresztett volna, minek természetesen meglett az áldott jó hatása, kiki derült kedélyhangulatba jutva rózsás színben kezdte látni a jövődönék sivatag homályát, miközben reggel lett, a társaságnak nem kis bosszuságára s Mikosevits és Bezerédy élettelisével szétoszlottak.

L. J.

CSARNOK.

A KORCSOLYÁZÁSRÓL.

A téli saison legkellemesebb, de egyuttal legégszesebb szórakozása a korcsolyázás.

A fiatalág váru-várja azt az időt, midőn a tél hidege erős tükörre változtatja a vízszínt, melyen villám gyorsan repül tova a picike láb, a hideg szellő rózsákat fest a szép arccokkára. A kis leányok örömmel sietnek a jégre, hisz ez jó alkalom az udvarlók közeledésére, a hol nem egy fiatal pár reptél dobogó szívvel tova a szerelem boldogságában, Amor nyilatkoztalva. S míg a

Halálozás. Obaleczky Gyula moholi községi segédjegyző az elmúlt héten hosszas szenvedés után életének 31-ik évében elhunyt. A még fiatal embert általános részvét mellett temették el.

Uj lap Adán. Adán „Ada-Moholi Ellenőr“ címen Gácsér Béla néptanító szerkesztésében uj hetilap indult meg.

Táncmulatság. A „Bajai ipartestület“ saját könyvtára javára 1897. évi január hó 9-én az „Arany bárány“ szálloda nagytermében felolvasás és monológok előadásával egybekötött táncmulatságot rendez. A műsor a következő: 1. „Képek a magyar ipar történetéből“, tekintettel a bajai ipar fejlődésére. Felolvassa Evetovits János ur, a kath. legényegylet elnöke. 2. „Oh, ezek a férfiak!“ Vig magánjelenet. Irta Ilosvai Hugó. Előadja Steinger Lajosné urnó. 3. „Oh, azok a nők!“ Vig magánjelenet. Irta Ilosvai Hugó. Előadja Gódrár Lajos ur.

Uj tanító-egylet. O-Kanizsán december hó folyamán Singer tanító kezdeményezése folytán az összes tanítással foglalkozók megalakították az „O-Kanizsai tanító-egylet“-et, melynek társelnökeivé Dömök Károly, Dégy Kálmán, jegyzőivé More Sándor, Pintér Gyula, könyvtárosává Hoffmann József, pénztárosává pedig Pfeiffer János választották meg. Az alapító- s pártolótagok gyűlése serényen foly. Az alapszabályokat a január 6-iki gyűlésen állapították meg.

Elöljárók választása. Torzsán a községi elöljárók választása dr. Széchenyi Tamás fősztaligabíró tapintatos vezetése alatt december hó 30-án tartott meg. A választás eredménye: bíró Schiek Károly, II-od bíró ifj. Schmidt Sámuel, községi pénztáros Kitzinger Jakab, adópénztáros Góttel Lajos, ellenőr Koral Károly, közgyám Schmidt Péter, esküdtek Grösser Mátyas, Wikker Vilmos, Zöllner Miklós és Lenhardt Péter.

Letartóztatott sikkasztó. Mult hó 31-én az adai csendőrség a szabadkai kir. ügyészség megkeresése folytán letartóztatta és ugyanoda beszállította a szerbiai születésű, moholi illetőségű Kovacevits Dragutint. Az illető évekkal ezelőtt Szerbiában közhivatalnok volt, honnan 3200 frt elsiszkasztása után megszökött. A büntügyben illetékes törvényszék a letartóztatottat — ki időközben Moholra költözött — a sikkasztás miatt 1 és fél évi börtönrre ítélte s tekintve, hogy az ítélet jogerőre emelkedett, az ítéltnek kiadatását kérte diplomáciai uton, mi elrendeltevén, eme határozatot fogadtatották az eljárás csendőrség.

Öngyilkosság az anya sirján. Kirszt Ádám Budapesten alkalmazva volt újverbászi születésű borbélysegéd a karácsonyi ünnepek alkalmából a fővárosból szülőföldjére szabadságra jött haza, ki midőn Uj-Verbászra érkezett a vonattal, egyenesen az anyja sirjára ment s ott forgópisztolyal fűbe lőtte magát. Öngyilkosságának oka ismeretlen.

Színház.

Télen.

Péntek, január 1.

Ifju Bokor József 1000 koronával jutalmazott eredeti énekes népsziművét először láttuk színpadunkon. — Van is ennek a falunak becsülete! — Így fakad ki Katalin, mikor értésére esik, hogy őt ott csak jöttmentnek tekintik, sőt még a becsületébe is belegázolnak. — De igen, van a falunak becsülete, felel vissza Bogárné, csakhogy tél van.

Most jön azután az összefüggés. Ugyanis télen nem tudnak az emberek falun mit csinálni, minthogy összeülnek pletykálni, az egymás ügyeit firtatni, becsületét röstálni.

Vasas Józsi idegenből hoz a Bogárné falujába szép feleséget. Bogárné és leánya meg az egész főnépe lenézik a jöttmentet, guoyt űznek belőle. Marcinak azonban megakad rajta a szeme. Kéri az asszonyt, hogy éjjel engedje be magához, a mit ez, megtudván férjének és az egész falu megszégyenítő gyauuját, meg is igéri a deli legénynek.

Csak azért teszi ezt, hogy bebizonyíthassa ártatlanságát. A gazda regényhőssé lesz és azon éjjelre elutazást színel, hogy meglepessze a szerelmes párt. Az asszony azonban érdekes cselhez folyamodik és Marcit Murcos Böske vén lányval becsukja egy kamarába.

A falu és férj aztán ezeket lepi meg, nem a kit gondolták. Az asszony megszégyenített urat el akarja hagyni, a harmadik felvonás végén azonban meggondolja a dolgot és nála marad, ugy aztán nagyobb baj nem történik. A kedélyes szerző aztán két szerelmest is összeboronál a darab végére és ezek végül egymásé lesznek.

Vékony cselekvény, hó lére felelesztve és pályadíjjal megköszoruzva. Tagadhatatlan, hogy nem mindennapi ügyéséget ául el a darab szenirozása és néhány igazi jó alak jellemzése.

Dalai között van egy pár új és sok pár régi. A színpal szerint valamennyit Bokor szerezte volna, a miben azonban mi bátorodunk kissé kételkedni.

Az előadásról dicsérettel nem emlékeztethünk meg, vontatott, itt-ott erőszakolt volt. A szereplők mindannyian mintha kedvetlenül játszottak volna, színtelen volt. Egyedül Hevesi Janka érdemli meg, hogy megemlékezzünk róla, ki kedvességgel és nem egy helyen drámai erővel játszott. A többi szereplőkről hallgatunk és várunk.

Rip-Rip.

Szombat, január 2.

Még egypár ily előadás s Kunbegyi renoméja erősen meg lesz tépve. Általános indispozíció, rossz rendezés és éneklés, a zenekar botrányos játéka, énekszám kihagyás: ez jutott ki a mi publikumunknak ebből a gyönyörű operettből.

Vigécek.

Vasárnap, január 3.

Rátkay jutalomjátékául harmadszor került színe a „Vigécek“ c. bohozat.

Szépszámu közönség volt az előadáson, hogy tapsaival megjutalmazza Rátkayt, ezt a fáradsatlan és tehetséges színészt. Kijutott neki bőven a tapsból s jutalomjátékának elég szép anyagi sikere is volt. Megérdemelte, mert ha nem is elsőrangú művész, de minden esetre egy ambiciózus ember és bátorozottan tehetséges színész, aki komoly kötelességtudással játsza meg minden szerepét.

Az előadás jó volt. Rátkay, Ferenczy és Kömley aratták a legnagyobb sikert.

Kr.

A közélet tapasztalatai azonban igazolják, hogy egy és ugyanazon ok is egymástól teljesen különböző természetű betegséget szül, a minék sejtelmes tudata orvosaink néhány jelesénél kifejezést is nyert abban, hogy betegeknek p. u. a bujakór esetleges mérgezési tüneteit is keresik. Ily módon sikerült is nekik bizonyos határig tartós sikert elérniök, melynek átlépésével azonban a végzetes katasztrófa rohamosan bekövetkezett.

Ezen tümenyének magyarázata abban rejlik, hogy feltételezve a betegség valódi okának felismerését is, mégis, mert maga a gyógyítási elv változatlan maradt, — jelentkezett bár a bujakórmérgezés tünete a küllhámton fekély, vagy belsőleg tüdővész vagy más betegség alakjában, — azért az erőszakos beavatkozásnak végzetes hatása el nem maradhatott!

Pap László.

Ujdonságok.

Kitüntetett szabadkai iparos. Ófelsége a király Montallion József szabadkai műszövőt az ezredéves kiállításon kiállított saját készítményű műszövészeti cikkeiért, melylyel a hazai ipart emelte, a koronás ezüst érdemkereszttel tüntette ki.

Kinevezés. A belügyminiszter Krób Dezső segédjegyzőt a veprováci anyakönyvi kerületbe helyettes anyakönyvvezetővé nevezte ki.

Hírek az érseki egyházmegyéből. Schmidt Géza kápláni minőségben O-Becsére helyeztetett át. Almásy Miklós Miskére kildetett káplánnak. Hárs Aladár ó-becei káplán kineveztetett az ottani iskolákhoz bitoktatónak.

Szilyveszter-est. Minden esztendőben átmulatjuk az ó és új év közötti éjszakát. Ez idén is ugy történt. Táncolva bucsuztunk el az öreg Szilyvesztértől s nagy vigáság közben üdvözlöttük az új szülöttet. A zombori kaszinó-egyleti dalárda rendezte ez évben is a kellemes szilyveszteri mulatságot. Hangverseny és táncmulatság volt, épen ugy, mint a mult esztendőben s ebben az évben is olyan rendkívüli fényes sikerrel, mint a multban. A közönség a szó szoros értelmében véve zsufolásig megtöltötte a „Vadászkürt“ emeleti termét. Mondanunk sem kell, hogy a hangverseny minden pontja kifogástalanul sikerült és zajos tetszést aratott. A dalárda precizen előadott énekszámait főlölesleg dicsérni, hisz mindenki tudja már, hogy a mi dalárdánk minden egyes felléptekor milyen művészi sikert arat. Rajcsieb László bariton-szóloja igen tetszett; közönségünk már jól ismeri Rajcsiechnak kellemes, ritka szép bariton-hangját; énekeit szívesen hallgatja és örömmel tapsolja. Az est fénypontja Hetessy Viktoria k. a. cimbalomjátéka volt. A kisasszony művészi tökélyvel játszott néhány magyar darabot. Igen tetszett a „karácsonyi szimfónia“. Ennek a daraknak a sikere első sorban Trawnik Belának köszönhető, a ki a zongora-partitúrát ismert művészetével pompásan játszotta. Szűnóra alatt tombola-játék volt. A főnyereményt dr. Bruck Arminné nyerte el. Éjfélkor Popovits Sebő a közönségnek a dalárda nevében boldog újévet kívánt; persze szavai csakhamar visszhangra lettek s nem lehetett mást hallani e két szónál: „boldog újévet“. A diszes és nagy számu közönség reggeli 6 óráig a legkedélyesebb hangulatban ropta a táncot.

Szerkesztőváltozás. Mint tudjuk, laptársunk, a „Zombor és Vidéke“ szerkesztőt cserélt. Dr. Molnár Gyula ugyanis Budapestre költözik, helyét dr. Alföldy Árpád foglalta el. A lap iránya nem változott s megtörténvén a szerkesztőváltozás, laptársunk immár dr. Alföldy Árpád szerkesztése alatt hirdeti elveit.

Jótekonyság. Id. Ertl János szántai földbirtokos az előző évekhez biven, az idén is 20 iskolagyermeket ruházott fel. A jótett kommentárja nem szorul.

Gyászhir. Vettük a következő gyászjelentést: Alulírottak a legmélyebb fájdalommal tudatják, hogy forrón szeretett nagyatyjuk Fésüs István gyógyszerész folyó évi január 1-én esti fél 10 óraker életének 82-ik évében hosszas szenvedés után jobblétre szenderült. A megboldogult földi maradványai folyó hó 3-án delután fél 4 óraker fognak a gyászházban (Kalap utca 229. sz.) beszenteltetni és a szent Rókus sirkertben örök nyugalomra helyeztetni; szentmise áldozat pedig ugyane hó 19-én deléltől 9 óraker fog a helybeli róm. kath. templomban a Mindenhatóknak bemutatni. Zombor, 1897. évi január 2-án. Béke hamvaira! Hantossy Jolán, Hantossy Aranka, Hantossy Elemér, unokái.

Bezerédy István O-Kanizsán. Bezerédy István, az ó-kanizsai kerület országgyűlési képviselője december 29-én ellátogatott O-Kanizsára, ép az elöljáróság választása napján; a képviselőt a lakosság mindenütt szives ovációval fogadta. Bezerédy este résztvett Mikosevits főbíró tiszteletére rendezett banketten is.

Zombori ügyvéd Budapestén. Dr. Szilágyi István Budapestén IV. Kossuth Lajos utca 3. sz. alatt nyitott ügyvédi irodát.

Jóváhagyás. A belügyminiszter a titeli olvasókör alapszabályait jóváhagyta.

Jótekonycélú színelőadás. Mint már lapunk mult számában jeleztük, folyó hó 7-én, csütörtökön a felsővárosi ovoidaegylet javára színre került Herczegh Ferenc nagy sikert elért színdarabja „A Három Testőr“. Kunbegyi igazgató nagy áldozatkészsége és előzékenysége mellett tesz tanúságot, hogy a nemzeti színbáznak eme állandóan repertoiron levő ugynevezett kasszadarabját tisztán jótékonycélra engedi át. Reméljük, hogy a közönség teljesen megtölti az alkalommal a színbázat.

A „Tanítók háza“ javára. Szóntán a magyar és német iskolák a Kalocsán épülőfélben levő „Tanítók háza“ javára karácsonyi pásztorjátékot adtak elő, mely minden tekintetben sikerült. A fellülzetésekkel együtt befolyt 35 frt 62 kr; a t. fellülzetőknek ez uton mond halás köszönetet a rendezőség.

Uj plébános. A „Bajai Közlöny“ írja: Megbízható forrásból vettük azon öröndetes hirt, hogy a kir. kinstár, mint kegyur az ó-szivaci plébánosi állásra Rakita Lászlót nevezte ki. A mennyire sajnáljuk a köztiszteltetben részesülő bajai lelkész távozását, annyira örülünk jól kiérdemelt előléptetésének, mely egy szép jövőnek bizonyára csakis biztató kezdete.

Uj dalárda Ujvidéken. Ujvidéken egy magyar polgári dalkör van alakulóban.

Közgyűlés. A topolyai izr. hitközség december hó 27-én tartotta rendes közgyűlését, mely alkalommal elnökké egyhangulag Koch Bernát takarékpénztári igazgató választott meg; a választmányi tagok kevés változással a régiek lettek megválasztva.

leányok a korszolyasztól kimelegedve, nem érzik a 10-15 fokos hideget, addig a mamák dideregye fáznak, de azért örömmel időznek ott, mert leányaiknak a boldogságtól kipirult arca elárulja, hogy jól érzik magukat. Ezt látva, vajjon melyik mama volna oly szivtelen, egy kis hideg miatt megzavarni leánya boldogságát?

Am eltekintve a korszolyasztól szívbeli előnyeiről, a korszolyasztól szempontról a leghasznosabb sport és ha a mamák tudnák, hogy a korszolyaszt mennyire hasznos leányaik egészségére nézve, a világot sem mulasztanák el leányaikat ezen sportra serkenteni. Már magában véve a szabadban való mozgás is hasznos, de ezenkívül a korszolyaszt elősegíti, gyorsítja a vérkeringést, kitágítja a tüdőt, a szívnek rendesebb működést, szóval az egész szervezetre jótékony hatást gyakorol.

Számtalan esetben a korszolyaszt meggyógyította a kronikus fejfájást, a vértudulást, sőt számos esetben az idegességet is.

Ezek oly fontos okok, melyek miatt a korszolyaszt nem szabad elmulasztani.

A korszolyaszt különösen a fejlődésben levő ifjaknál, a férfiaknál úgy, mint a nőknél szükséges.

Természetesen a nőknél annál hatásosabb és előnyösebb a korszolyaszt, minél kevésbé fizik össze derekukat a korszolyaszt, mert a korszolyaszt oly nőknél, akik nagyon szoros fűzőt használnak, káros, sőt végzetes is lehet, ezért azt a körülményt figyelembe kell venni.

Ép oly káros a szűk cipő, vagy szíjjal ellátott korszolya, mert ezek megakadályozzák a vérkeringés rendes menetét. Legjobb korszolyaszt közben bő ruhát és bő cipőt viselni.

Korszolyaszt után különösen óvakodni kell a meghűléstől és azért tanácsos korszolyaszt után mérsékelt meleg helyen egy kicsit megpihenni és csak úgy ki-menni újra a szabad levegőre.

Ha az említett dolgokra tekintettel vagyunk, egy a korszolyaszt az egészség leghasznosabb elősegítője, a mit a fiatalság semmi körülmények között el ne mulasszon.

—r—s.

Közgazdaság.

István gazda tanácsai.

Ilyenkor év végén minden gazda számot vet magával, gazdaságával. Vajjon megfizette-e az illő kamatot a föld? Hát a lábas jószág gyarapodott-e? Meg volt-e a gazda és háznépe fáradságának az illő jutalma?

Ha a gabonatermés nem fizette ki magát, jó volna ezt egy kicsit összebb szoritani és legalább egy része helyett valami más, kaposabb növényt termelni. Ilyenek kinálkozik a kender, cirok, cukorgyár közelében a cukorrépa. Év vége felé ugyan felment a gabona ára, de ennek a legtöbb gazda nem sok hasznát vette, mert már mindenki eladta, ami eladnivalója volt.

A lónak elég jó ára van, de még jobban pénzeltetik, hogyha a kancákat a jó állami ménekkel fedeztetjük. Ha évről-évre mindig állami ménhez vezetjük a kancát, a harmadik, negyedik unokája már olyan pompás lesz, hogy három éves korában háromszáz forint vagy még több pénz őrzi te markunkat.

A marhának bizony nem valami jó az ára, de aki okosan tenyészt, ebből is szép pénzt látott a mult esztendőben.

Az igás marhát ne nagyon vén korában mustráljuk ki, mert akkor már nehezebben bizik s a feletett takarmányt rosszul értékesíti.

Városok közelében nagyon érdemes tehenekeket tartani, mert ilyen helyen a tejet és borjut jól fizetik.

Aki elegendő takarmányt termel, szépen pénzeltet az összeszedett marha feljavitásából. Eonél ha egyéb haszon nem marad, mint az, hogy takarmányunkat értékesítettük és nagy mennyiségű trágyához jutottunk: már az is elég.

A sertésekre rossz idő járt az elmúlt esztendőben. A sertésvész alaposan megtizedelte őket. Hogy sertéseink ne legyenek annyira érzékenyek mindenféle betegség iránt, frissítsük fel a vértüket azzal, hogy más vidékről jó fajta mangalica kanokat szerezzünk. A kisebb gazdák társaságban tehetik ezt meg, vagy a község szerezzen a csűrbebe új kanokat.

A birkában nem volt nagy gyönyörűségünk. A buszjohot, bizalt türlket csak veszik valahogy, de a gyapjúnak pocsek ára van. A hol a gazdaság olyan, hogy muszáj birkát tartani, inkább nagytestű, busnak valokat tartunk.

A szőlőben az idén sok kár esett. Ahol jég nem verte el, a peronoszpóra tette tönkre. A peronoszpóra ellen lehet ugyan permetezéssel védekezni, de bizony nem sokan cselekszik ezt meg.

Gyümölcsünk sem sok termelt, meg az is baj, hogy kevés a gyümölcsünk. Pedig az udvar, háztájékán, utak mentén mindig akad egy kis hely, ahol néhány gyümölcsfa elfér. Vétkezik, aki az ilyen helyeket nem őrzi be.

Allami mén. A földmívelésügyi miniszterium harmas bizottsága által a vármegye területén az 1897. évi fedezetési idényre a következő fedezetési allomások létesítése határozottatott el: Ada 2 ménnel, B. Almás 3, Bukin 2, B. Földvár 2, Szt. Tamás 7, Bajmok 4, Bezdán 2, Bulkesz 2, Csataalja 2, Dautova 2, Gara 2, Jankovác 3, Katymár 2, Kis Kér 2, Mélykut 2, Német-Palánka 2, Apatin 2, Bresztovác 2, Feketehegy 2, Madaras 2, Topolya 2, Bajmok 2, Bikity 2, Csantavér 2, Cservenka 2, Gajdobra 2, Hódságh 2, Karavukova 2, Kishegyes 2, Kula 2, Mohol 2, O-Becse 4, O-Kanizsa 4, Pacsér 2, Rac-Militics 2, Szeghegy 2, Torzsa 2, Uj-Soóvé 2, Uj-Verbasz 2, Zombor 4, Gákova 2, Parabut 2, O-Morovic 3, Petrovostello 2, Szabadka 7, Temerin 5, Turia 2, Uj-Szivac 2, Zenta 8, Csurogh 2, Prigl-Szt-Iván 2, Szántova 2 ménnel.

Felelős szerkesztő:

Dr. BALOGHY ERNŐ,

kös- és váltó-ügyvéd.

Laptulajdonos és kiadó

BITTERMANN NÁNDOR.

HIRDETÉSEK.

Január hó 1-től kezdve
jó és olcsó ételeket
szolgálók ki a házban és házon
kívül is havi bérletben.

Mijits Lázár,
vendéglős.

Dr. Alföldy Gedeon házában, fő-utca.

4763. szám

tkvi 1896.

Árverési hirdetés.

A kulai kir. járásbírósa mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a cservenkai árvaár végrehajtható Hermetz Károly végrehajtást szenvedő elleni 500 frt tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a zombori kir. törvényszék (a kulai kir. járásbírósa) területén lévő, Cservenka községében fekvő, a cservenkai 2158. sz. tjkvben Ács Sándor Antal nevű álló A. I. 2281/1. hr. 939 ö. i. számú, 1090 ölnyi ház és btelekre az 1881. LX. t. c. 137. § a értelmében az árverést 517 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendeltetik, és hogy ezen fennebb megjelölt ingatlan az 1897. évi február hó 25-ik napján délután 3 órakor Cservenka községében tartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladati fog.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. évi LX. törvényeikk 42 § ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyi miniszteri rendelet 8. § ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. § a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni. Kelt Hódsághon, 1896. évi november hó 15. én.

A kulai kir. járásbírósa mint telekkönyvi hatóság.

12840. sz.

tkvi 1896.

Árverési hirdetés.

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Bács-Bodrogh vármegye árvaár végrehajtható Würe Pál kernyajai lakos végrehajtást szenvedő elleni 674 frt 94 kr tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a zombori kir. törvényszék területén lévő, Kernyaján fekvő, a kernyajai 226. számú tjkvben Würe Pál tulajdonánál bejegyzett A. I. (460-461) hr. sz. 229 ö. i. sz. házra és 579 öles btelekre az árverést 656 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendeltetik, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1897. évi március hó 24-ik napján délelőtt 10 órakor Kernyaja községében tartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladati fog.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 65 frt 60 kr készpénzben, vagy az 1881. LX. t. c. 42-ik §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyi miniszteri rendelet 8. § ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. § a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni. Kelt Zomborban, 1896. évi december hó 12. napján.

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

Radány Péter,

kir. trvszéki bír.

4547. szám.

tkvi 1896.

Árverési hirdetés.

A palánkai kir. járásbírósa mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a kir. kincstar végrehajtható kérelme folytán Popovits Nitya végrehajtást szenvedett elleni végrehajtási ügyében a végrehajtási árverés 52 frt 56 kr tőkekövetelés s járuléka kielégítése végett az 1881. 60. t. c. 144. § a alapján és a 146. § értelmében a palánkai kir. járásbírósa területén lévő, O-Palánka községében fekvő, az ó-palánkai 347. sz. tjkvben A. 1. 2. sorszám alatt foglalt Popovits Nitya nevű álló (610-611/b) hr. számú 78. ö. i. számú ház és btelekre az árverést 433 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendeli és annak ezen kir. járásbírósa árverező helyiségében leendő megtartására határidőül **1897. évi február hó 27. napjának délutáni 3 óráját** kitűzi, mely alkalommal a jelzett ingatlan a kikiáltási áron alul is el fog adati.

Az ingatlan a fent kitett árban fog kikiáltatni, árverezni kívánók tartoznak a kikiáltási ár 10%-át készpénzben vagy óvadékképes papirban a kiküldött kezéhez letenni.

Kelt Palánkán, a kir. járásbírósa mint telekkönyvi hatóságnál 1896. évi december hó 4-ik napján.

Dr. Pető János,

kir. aljárásbíró.

1687. szám.

kig. 1896.

Pályázati hirdetmény.

Kovil-Szent-Iván községében részint előléptetés, részint leköszönés folytán üresedésbe jött két gyalogrendőri állásra pályázatot hirdettünk és fölbívjuk a pályázókat, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket **1897. évi január hó 15-éig** alulírottakhoz nyújtsák be.

Javadalmazása egyenként 200 frt évi fizetés.

Kovil Szent-Iván, 1896. évi december hó 21. én.

Gavanszky s. k., **Mayer s. k.,**
jegyző. 3-3 bír.

4020. sz. 1896.

Feladati hirdetmény.

Az alulírt hivatal részéről közhírré tétetik, hogy az apatini, bezdáni, doroszlói és palánkai m. kir. erdőgondnokságokhoz tartozó, kibaszalás alá kerülő kemény és lágyfa vágások felsőbb jóváhagyás fentartása mellett **1897. évi január hó 14-én délelőtt 9 órakor** alulírt erdőhivatal irodájában alkutárgyalás útján eladati fognak.

Az árverési és szerződési feltételek, valamint az egyes vágások részletes becslése és kikiáltási ára az alulírt erdőhivatalnál és az illető erdőgondnokságoknál a szokásos hivatalos órákban megtudható.

Apatinban, 1896. évi december hóban.

M. kir. erdőhivatal.

Hirdetmény.

A zombori kereskedelmi és iparbank igazgatója ezennel közhírré teszi, hogy saját bankháza udvarán egy új épületet emelt az ügykezelése alatt álló zálogház részére azon célból, hogy ezen intézet működési köre ez által szélesebb alapot nyerjen s feladatának minél jobban megfelelhessen. Ily módon kibővített ügykör mellett fel van jogosítva bármily nagyságu előleget, lehetőleg minél alacsonyabb kamat igénybevételével, valamint egyéb előnyös feltételek mellett is a község rendelkezésére bocsájtani; nevezetesen a következő s alább meghatározott tárgyakra és üzleti cikkekre:

Értékpapirokra, arany- és ezüst-eszközökre, ékszerekre s egyéb drágaságokra, vadászfegyverekre, rőfőskereskedési cikkekre, ipartárgyakra, el nem romolható fűszerkereskedési árukra, sertészsirra, üveg- és porcellán-neműekre, vasutárgyakra, diszmi- és piperecikkekre, valamint kalapos, köteles, kefekötő, fuvó- és egyéb hangszer-gyártmányok, csizmadia, cipész, esztergályos, asztalos, bognár, szijgyártó, bádogos, mütakács, bőrdűs, lakatos, kovács, rézműves, timár és a többi iparágak készítményeire.

Hasonlóképen előleget ad férfi- és nőruhákra, fehérneműekre, tollra, mindennemű bntordarabra, valamint minden tárgyra, mely bizonyos értéket képvisel.

A zálogház fel van hatalmazva, hogy előleget adhasson mindennemű gabonaneműekre, valamint arra is, hogy értékpapírok vételével és eladásával foglalkozzék és pedig akként, hogy azokat vagy magánszámlájára végleg megvegye, vagy hogy azokat előre megállapított értékben bizományképen értékesíthesse.

A hivatalos órák a zálogház helyiségében tartatnak: reggeli 8-tól 12-ig, délután fél 3-tól 5 óráig.

Zombor, 1896. évi november hó 1-én.

A zombori kereskedelmi és iparbank igazgatója.

8-7

776. szám.

1896.

Árverési hirdetés.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. § a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a hódságh kir. járásbírósa 5939/polg. 1896. számú végzése által dr. Legrand Ferenc hódságh ügyvéd által képviselt hódságh takarékpénztár javára ifj. Pucovszki András lalityi lakos ellen 2000 frt tőke, ennek 1895. évi december hó 1-ső napjától számított 8% kamatai és eddig összesen 77 frt 94 kr perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság felül foglalt és 1660 frtra becsült lovak, kocsik, kukorica, tégla stb. ingóságok nyilvános árverés útján eladati fognak.

Mely árverésnek a 6648/1896. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszíné, vagyis Lalityon alperes lakásán leendő eszközzésére **1897. évi január hó 7-ik napjának délutáni 2 órája** határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozik ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. c. 107. § a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsárón alul is eladati fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Hódsághon, 1896. évi deember hó 22-én.

Váczy János,

kir. bír. végrehajtó.